

SÄRKÄNNIEMEN YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA

8.12.2020

MAANLUMO
MAANLUMO

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. ANALYYSI	4-8
3. YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA	9
3.1. Mustalahdenranta	10
3.2. Mustalahdensatama ja Näsiaukee	11
3.3 Kortenlahden rantareitti ja edustusaukio	12
3.4 Rantareitti	13
3.5 Onkiniemi	14
3.6 Esteettömyys	15-16
3.7 Kasvillisuus	17-18
4. LIITTEET	19

1. JOHDANTO

Särkänniemen asemakaava-alue sijaitsee Näsijärven rannassa rajautuen etelässä Näsinpuistoon ja junarataan, pohjoisessa Särkänniemen huvipuistoon ja Näsijärveen, idässä Näsin-siltoihin ja Tammerkoskeen ja lännessä Sahanteränkaduun. Alueen uudisrakentaminen asettuu Mustanlahden satama-alueen ja Sahanteränkadun väliselle alueelle. Nykyisin alue koostuu kaupunkikuvallisesti merkittävistä vanhoista puustoalueista ja luontoarvoiltaan rikkaista rantametsistä, Mustanlahden vanhasta satama-alueesta, Trikootehtaan voimala- ja tehdasrakennuksista, Sara Hildénin taidemuseon sekä Särkänniemen huvipuiston alueista ja laajoista maanvaraisista pysäköintialueista. Työn lähtökohtana on ollut maiseman ja alueen ominaispiirteiden ja historian huomioiminen ja työn tavoitteena ollut luontoarvojen ja virkistysyhteyksien säilyttäminen ja parantaminen sekä uusien kulkuyhteyksien ja toimintojen tutkiminen muuttuvalla alueella. Suunnittelutyö on käsittänyt alueen julkisten ulkotilojen ja kulkuyhteyksien maisema-arkkitehtonisen suunnittelun.

Työ on tehty yhteistyössä Arkkitehdit MY Oy:n ja Ramboll Finland Oy:n liikennesuunnittelun kanssa. Ympäristön yleissuunnitelman tilaajana on Tampereen kaupunki. Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet Tampereen kaupungilta Sakari Leinonen, Manu Lainio, Iina Laakkonen, Hanna Ohtola, Timo Koski ja Heljä Aarnikko. Suunnittelukokouksissa ovat lisäksi olleet mukana Särkänniemi Oy:n edustajina Ville Aarresuo, Miikka Seppälä ja Visit Tampere Oy:n edustajana Matti Pollari. Suunnittelutyö aloitettiin syksyllä 2018 työ- ja ohjausryhmän yhteisellä maastokäynnillä, jossa läpikäytiin suunnittelualueen nykytilaa ja tulevaisuuden visioita.

Alueen ympäristön kokonaisjäsentelyn tavoitteena on ollut uuden rakennettavan ja säilytettävän arvokkaan ympäristön limittyminen selkeämmäksi kokonaisuudeksi. Ympäristön yleissuunnitelma pohjautuu työn aikana tehtyihin maisema-analyysiin sekä historia- ja toiminnallisuustutkielmiin, joiden tavoitteena on ollut kartoittaa erilaisten osa-alueiden ominaispiirteitä ja määritellä aluekohtaisia reunaehtoja. Tähän ympäristön yleissuunnitelma-koosteeseen on liitetty mukaan osa tehdystä analyysimateriaalista.

Ilmakuva 2015

Näsineulan edustan vanhat mänyyt

Näsijärven ranta ja Trikootehtaan rantametsä

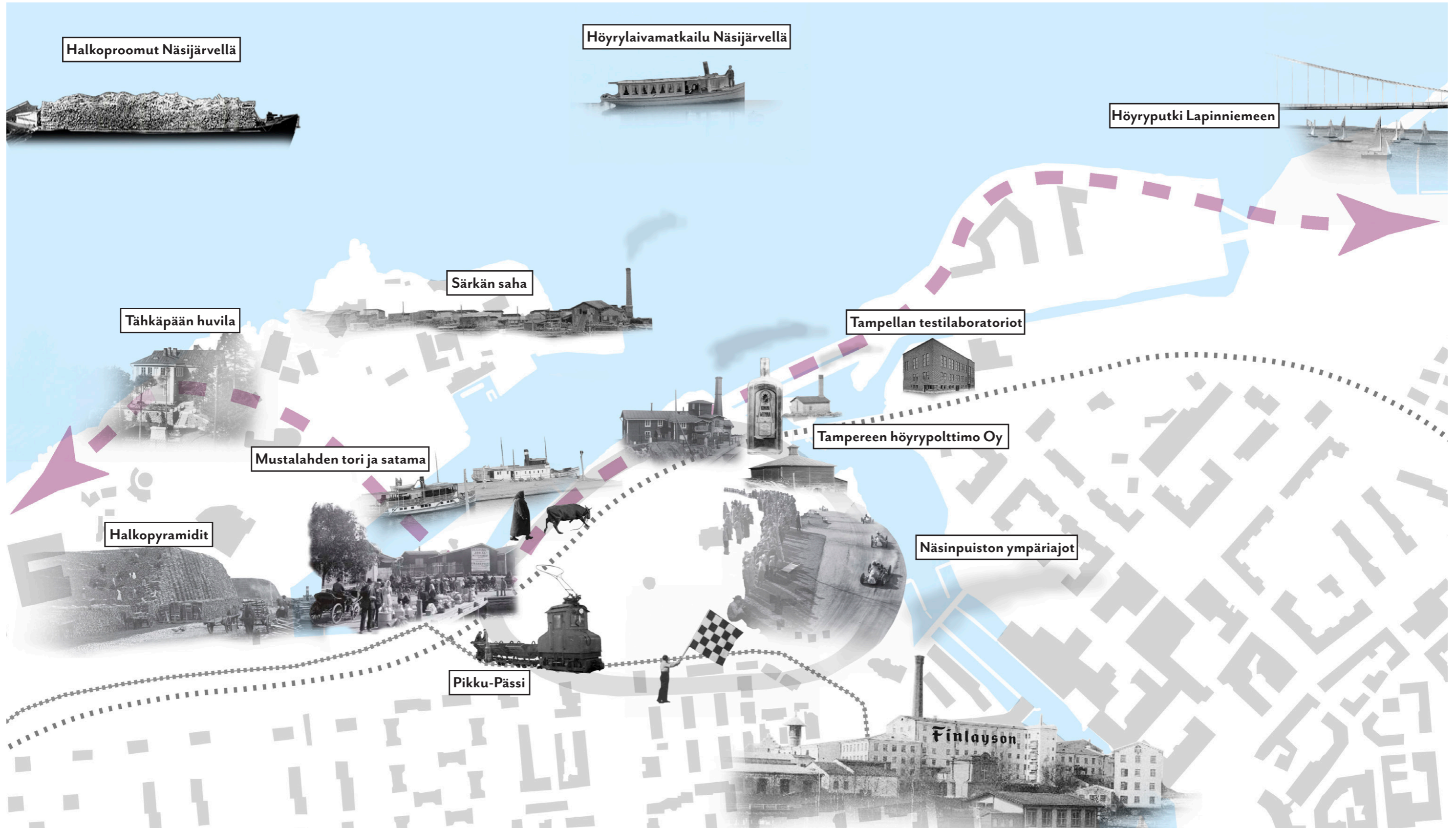

2. ANALYYSI – Näsijärven rannan kehitys

Näsijärven rannan rakentumisen vaiheet

2. ANALYYSI – Näsijärven rannan historiaa

Otteita alueen historiasta.

2.ANALYYSI – Näsijärven rannan viher- ja virkistysreitti

Santalahdenpuisto

Laaja tapahtumapuisto.

Särkänniemi

Luonnontilaisimpana säilynyt arvokas rantavyöhyke. Kasvu- paikkatyypiltään jäkalikkokal- liosta kosteaan lehtoon.

Väinö Linnan puisto

Pääsääntöisesti Amurin alueen asukkaita palveleva kaupunginosapuisto.

Näsinpuisto

Historiallisesti arvokas kaupunkipuisto joka on omaleimainen kasvillisuu- deltaan.

Pajasaari ja Nyrkkäkallio

Kasvillisuus viestii alueen his- toriasta. Nyrkkäkalliolla säilynyt silokallioranta.

Kiiskisaarenpuisto/ Massunlastenpuisto

Uusi rakennettu Näsijärven rantapuisto.

Herrainmäki

Valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä sekä maisemarakenteellises- ti merkittävää aluetta. Kulttuurin seuralaiskasvilli- suutta, kallionaluslehtokas- veja sekä kallioketokasveja. Luonnonkallio säilytetty osana Ranta-Tampellan puoleista puistoa.

Soukkapuisto

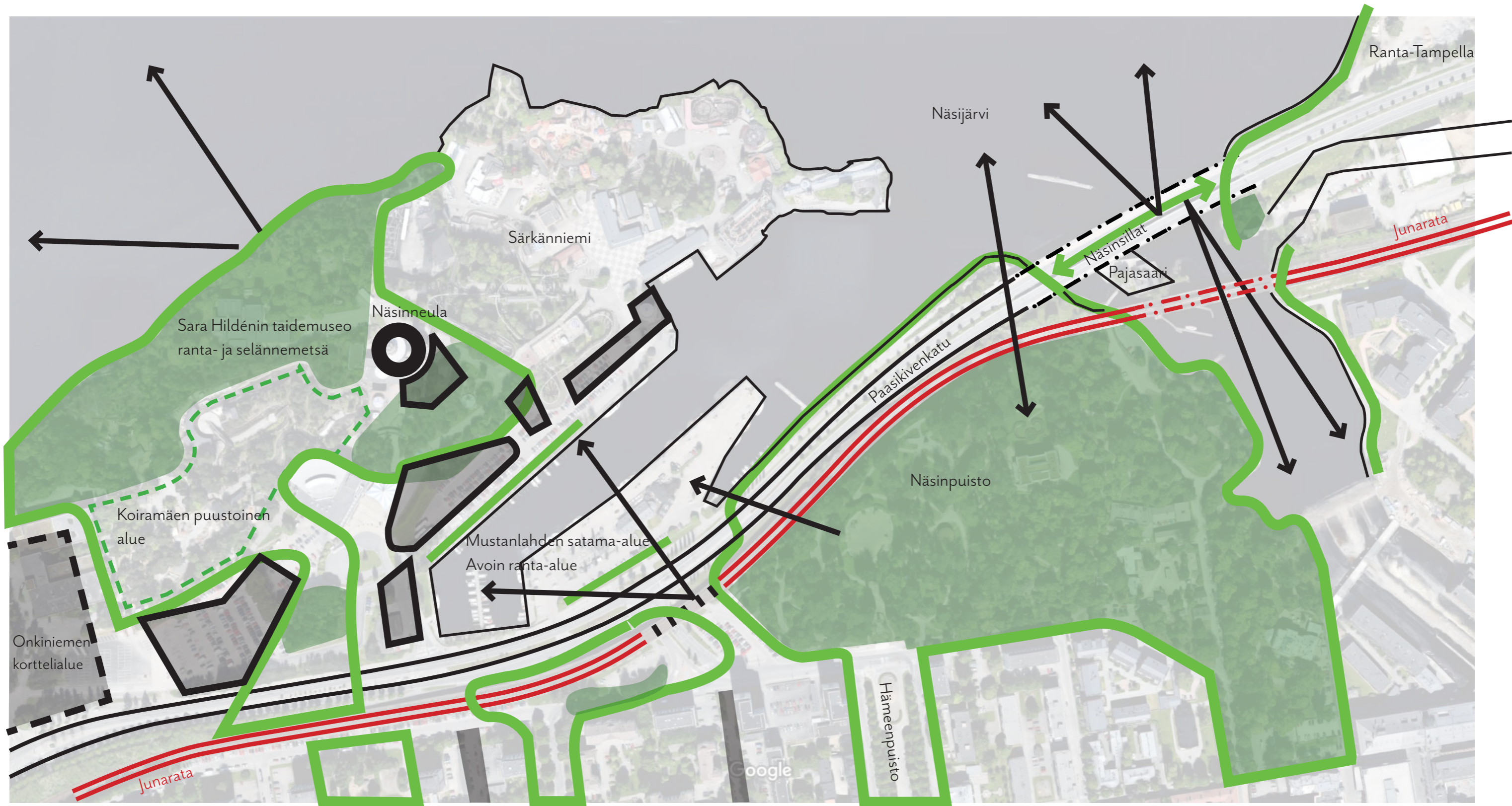
Kunnostettava kaupunginosapuisto. Suunnittelu käynnissä.

Kauppi

Kauppi-Niihamaan laajat viher- ja virkistysalueet.

Näsijärven rannan viher- ja virkistysreitti Santalahdenpuistosta Soukkapuistoon.

2. ANALYYSI – Särkänniemen viheryhteyksien täydentäminen

 Viitesuunnitelman mukainen uusi rakennus

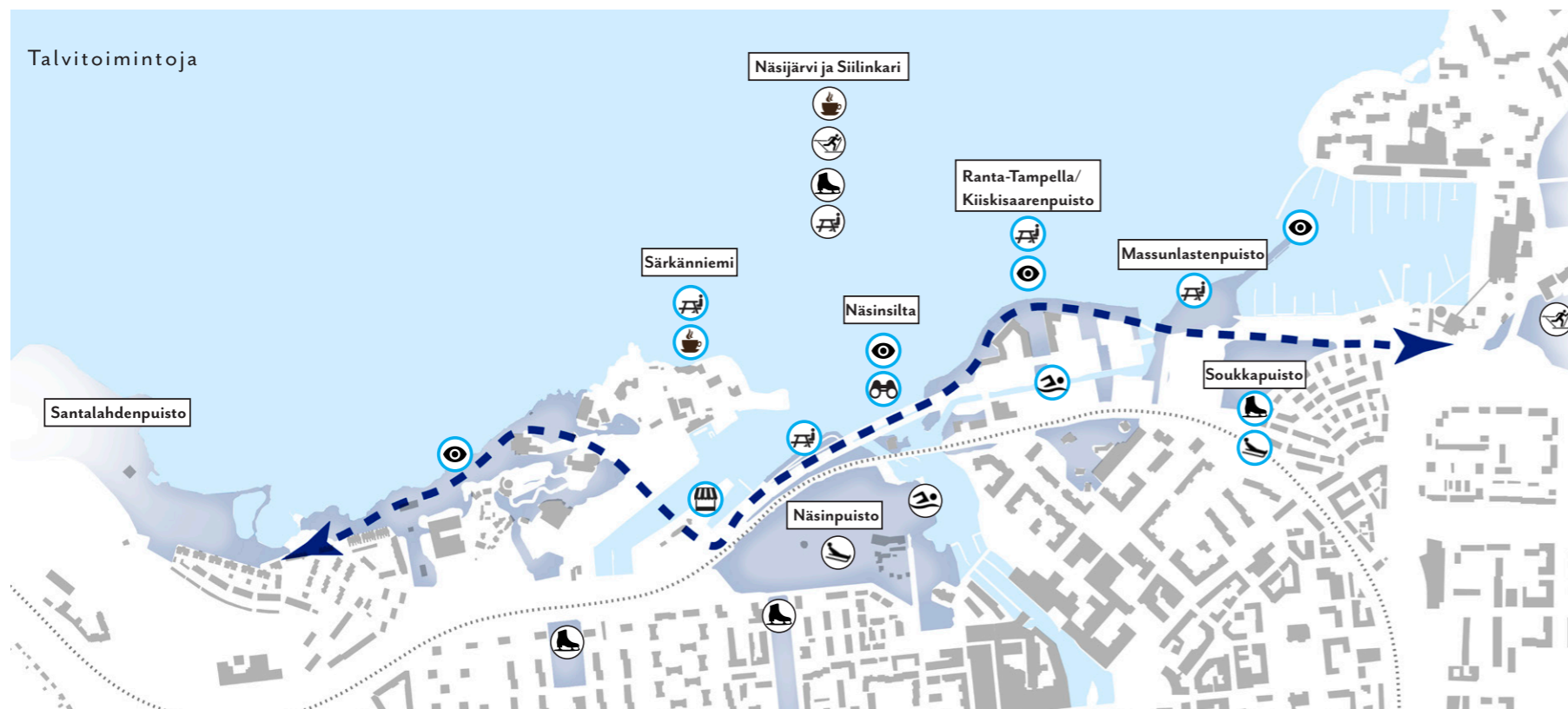
 Olemassa olevat viheralueet/puustoiset alueet

 Pitkät näkölinjat

 Viher- ja virkistysalueiden yhtenäistäminen / vahvistaminen

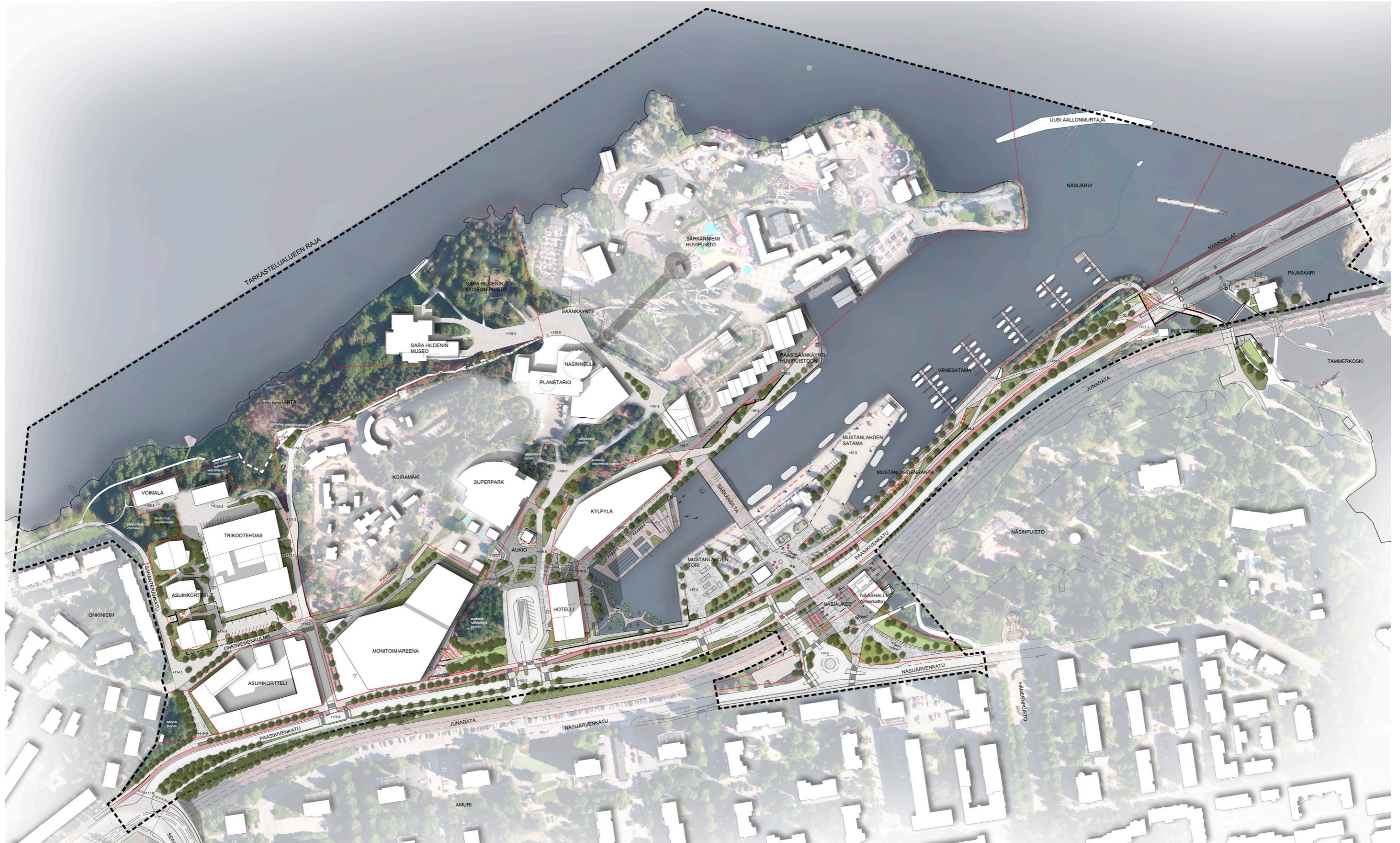
Nykyisten viheralueiden ja akselien säilyttäminen ja täydentäminen. Tavoitteena laajentaa viheralueet yhtenäisemmiksi kokonaisuuksiksi ja vahvistaa olevaa tilarakennetta.

2. ANALYYSI – Särkänniemi osana toiminnallista Näsijärven rantareittiä

Näsijärven rannan toiminnallinen reitti ja ulkoaktiviteetit Santalahdenpuistosta Soukkapuistoon.

3. YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA

Kokonaisuus 1:3000

3.2 MUSTANLAHDENSATAMA JA NÄSIAUKEE

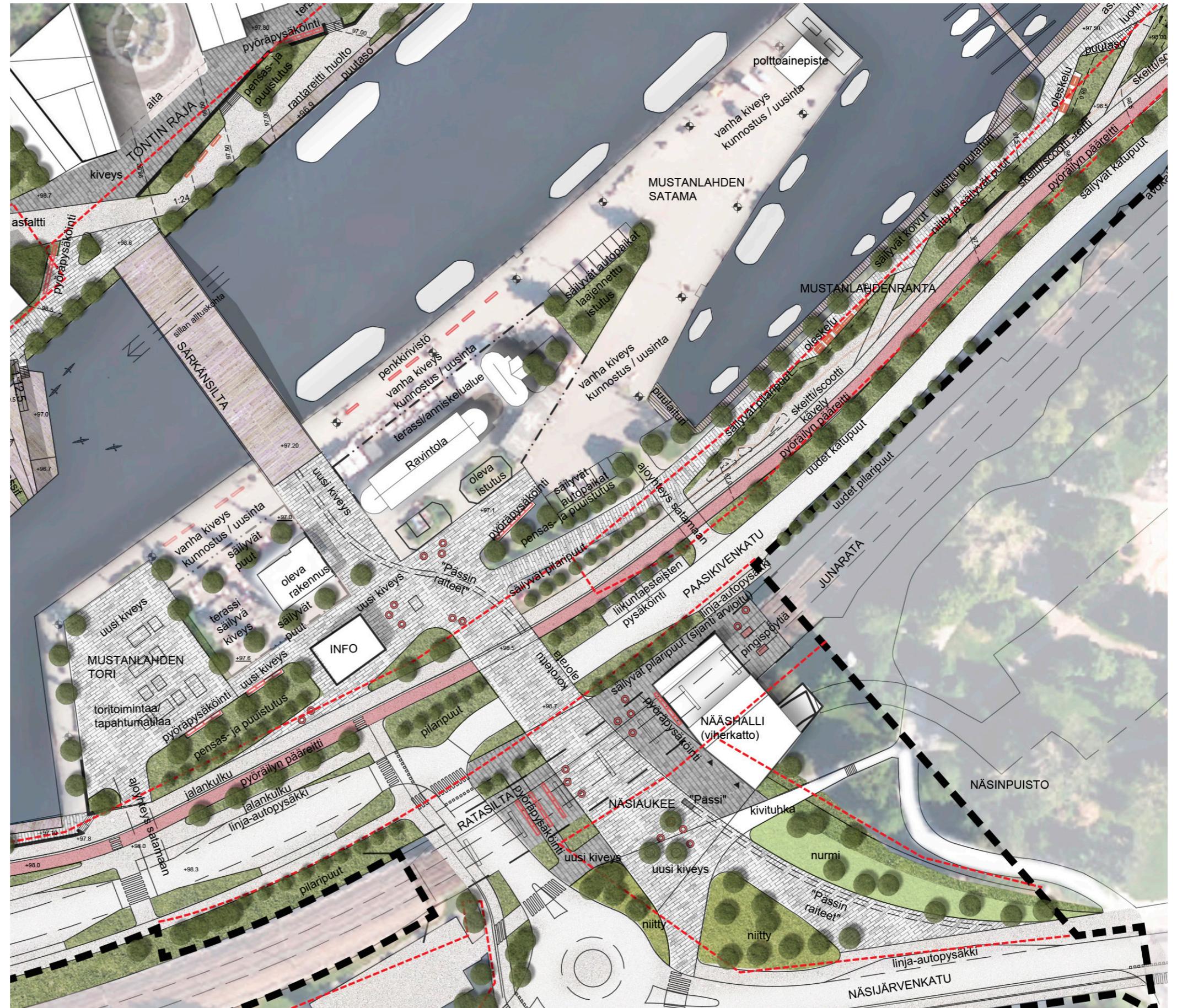
Näsiäukee

Nykyisin pysäköintialueena oleva alue rajautuu Mustalahden ratasiltaan, Näsinpuistoon ja Näsijärvenkatuun. Yleissuunnitelman jäsentely saa inspiraationsa Näsiäukeen historiasta ja yhteydestä Mustalahden satama-alueelle. Aukeen halki oli 1800-luvun lopulla linjattu raiteet, joita pitkin kuljetettiin puupolttoainetta hevosvetoisesti Finlaysonin höyryvoimaloihin. 1900-luvun alussa rata sähköistettiin ja sähköllä kulkeva 'Pikku-Pässi' korvasi hevosvetoiset kuljetukset. Näsinpuiston ympäri järjestettiin vuosina 1949-58 myös Näsinpuiston ympäriajot.

Hämeenpuistosta Särkänniemeen saavuttaessa muodostaa Näsiäukee saapumisaukion, jonka läpi linjattu leveä kulkuyhteys johdattaa ratasilan alitse kohti Mustalahden satamaa ja Särkänniemen aluetta. Aukio toimii myös kokoontumistilana Näëshallille uudistetun sisäänkäyntirakennuksen edustalla. Näsinpuiston puoleisen rinteeseen vihraluetta on laajennettu ja loiva nurmirinne ja puusto muodostavat Näsinpuistolle ja Näsiäukeelle vehreän reuna-alueen oleskelulle. Aukiolle on palautettu 'Pikku-Pässin' raiteet muistumana menneestä ja 'Pikku-Pässi' voidaan haluttaessa sijoittaa aukiolle. Ratasillan alusta on itsessään hieno katettu kaupunkitila, jonne voidaan sijoittaa erilaisia toimintoja, kuten oleskelua, pöytätennistä ja pyöräpysäköintiä. Valaistuksen avulla sillanalus muuntuu miellyttäväksi kulku- ja käyttöalueeksi myös iltaisin.

Mustalahdentori ja satama

Mustalahden satama sijaitsee Kortelahdessa, joka sai nykyisen muotonsa jo 1900-luvun alussa. Mustalahden satamatoiminta oli vilkasta ja se toimi myös matkustajasatamana. Mustalahti on ollut myös vilkas torikaupan paikka. Satama-alue on haluttu säilyttää mahdollisimman pitkälti nykyisessä asussaan, avoimena satama- ja ravintola-alueena. Kulkuyhteys Näsiäukeelta satama-alueelle korostuu Paasikivenkadun ylittävällä ajoradoista korotetulla kiveysaiheella. Paasikivenkadun nykyistä pilaripuuvivisteemaa on suunnitelmassa vahvistettu lisäämällä pilaripuuvivisteemaa. Puurivit korostavat radan ja Paasikivenkadun pitkästä linjaa ja muodostavat selkärangan satama-alueelle ja toisaalta portin Näsiäukeen ja sataman välille. Satama-alueelle ehdotetut toimenpiteet ovat vanhaa rakennetta kunnioittavia; asfalttialueet korvataan kiveyksillä, penkkejä lisätään ja istutuksia uusitaan. Pintamateriaalien ja kalusteiden valinnassa huomioidaan arvokas historiallinen ympäristö. Pysäköintialueiden poistuminen mahdollistaa toritoimintojen tuomisen takaisin sataman länsilaitaan.

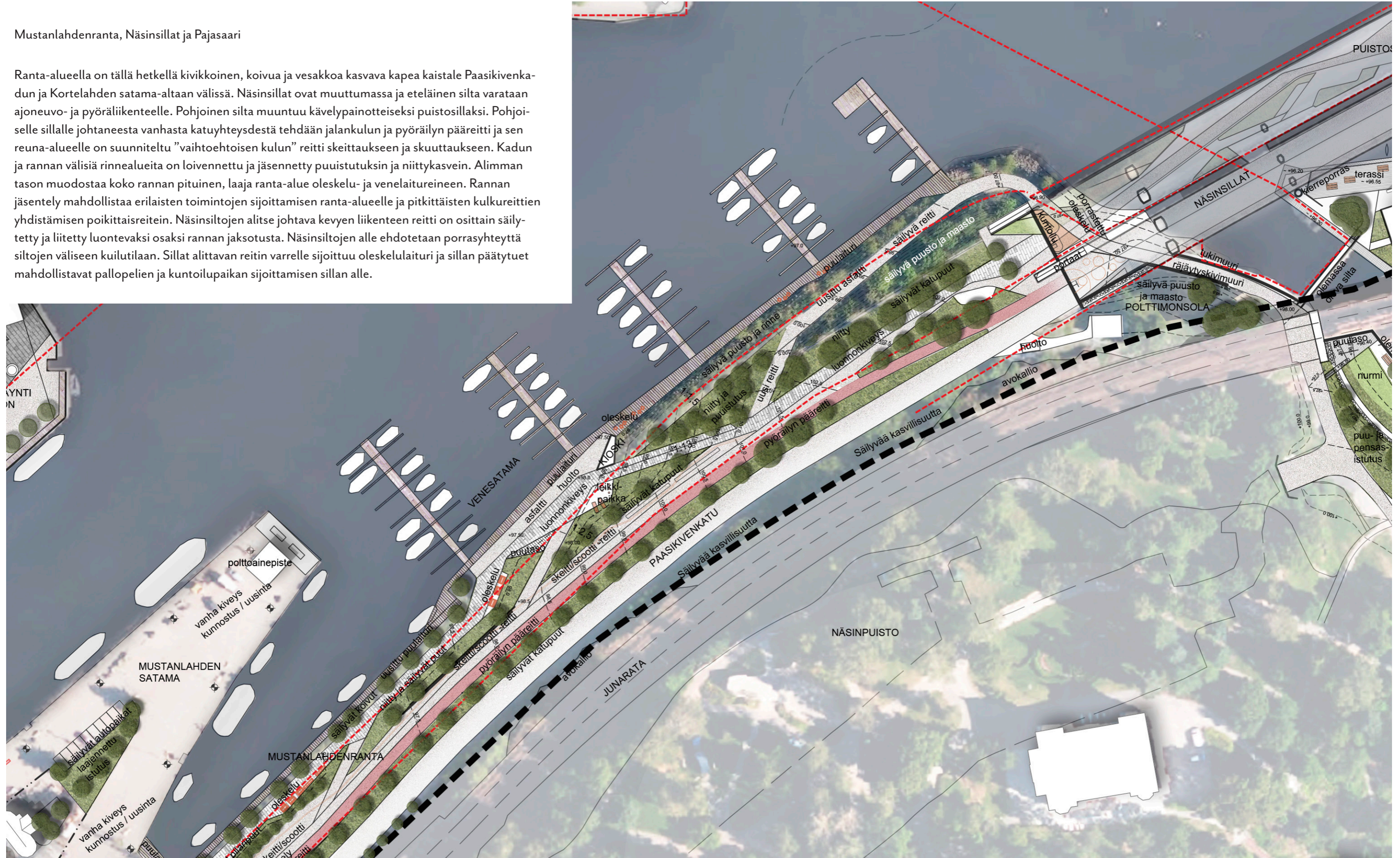

1:1000

3.1 MUSTANLAHDENRANTA

Mustanlahdenranta, Nänsillat ja Pajasaari

Ranta-alueella on tällä hetkellä kivikkoinen, koivua ja vesakkoa kasvava kapea kaistale Paasikivenkadun ja Korttelahden satama-altaan välissä. Nänsillat ovat muuttumassa ja eteläinen silta varataan ajoneuvo- ja pyöräliikenteelle. Pohjoinen silta muuntuu kävelypainotteiseksi puistosillaksi. Pohjoiselle sillalle johtaneesta vanhasta katuysteestä tehdään jalankulun ja pyöräilyn pääreitti ja sen reuna-alueelle on suunniteltu "vaihtoehtoisen kulun" reitti skeittaukseen ja skuauttaukseen. Kadun ja rannan välisiä rinnealueita on loivennettu ja jäsennetty puuistutuksin ja niittykasvein. Alimman tason muodostaa koko rannan pituinen, laaja ranta-alue oleskelu- ja venelaitureineen. Rannan jäsentely mahdollistaa erilaisten toimintojen sijoittamisen ranta-alueelle ja pitkittäisten kulkureittien yhdistämisen poikkireitein. Nänsillatojen alitse johtava kevyen liikenteen reitti on osittain säilytetty ja liitetty luontevaksi osaksi rannan jaksotusta. Nänsillatojen alle ehdotetaan porrasyhteyttä siltojen väliseen kulkutilaan. Sillat alittavan reitin varrella sijoittuu oleskelulaituri ja sillan päätytuet mahdollistavat pallopelien ja kuntoilupaikan sijoittamisen sillan alle.

1:1000

11/19

SÄRKÄNNIEMEN YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA
8.12.2020

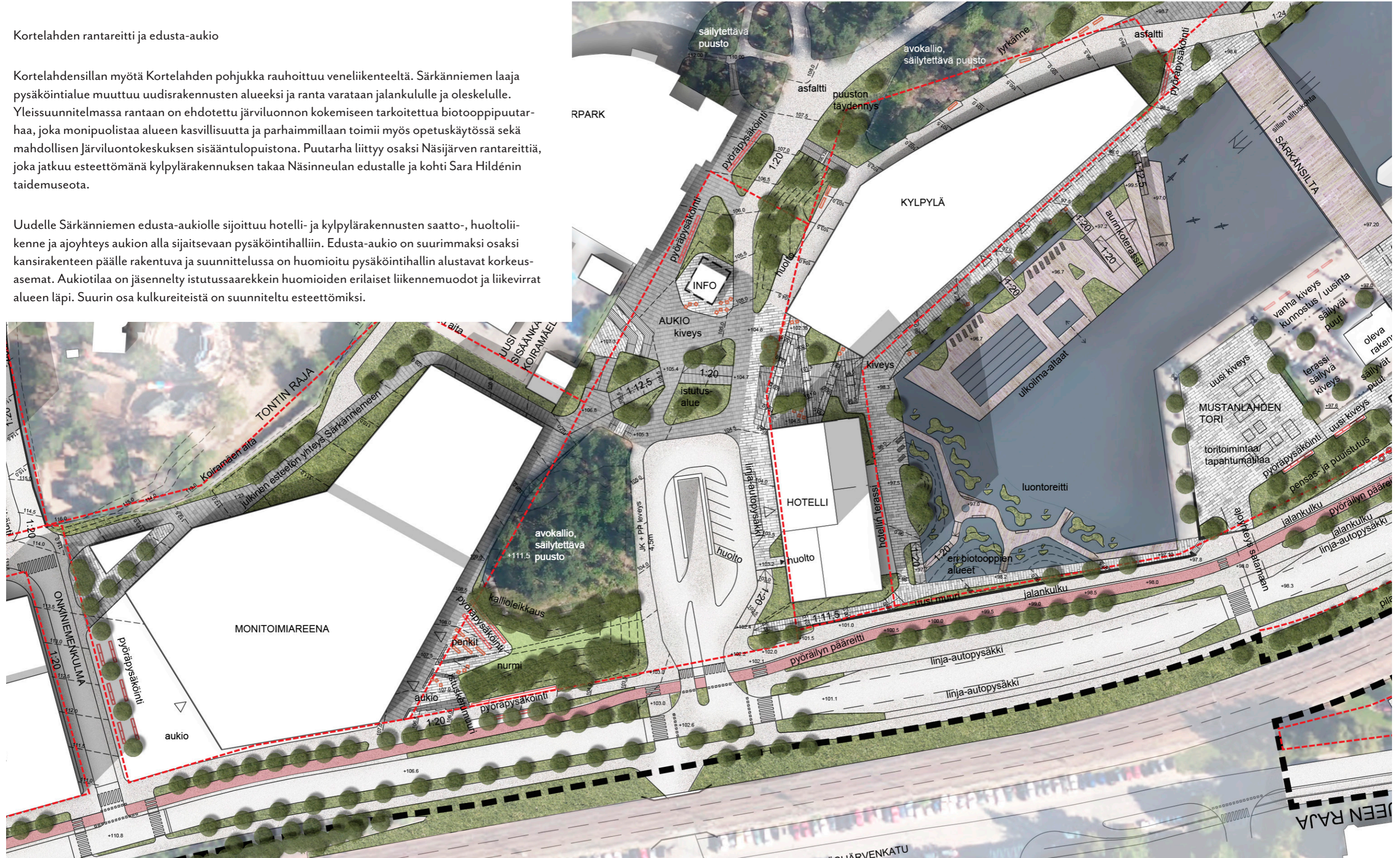
MAISEMA-ARKKITEHTITOIMISTO
MAANLUMO

3.3 KORTELAHDEN RANTAREITTI JA EDUSTA-AUKIO

Kortelahden rantareitti ja edusta-aukio

Kortelahdensillan myötä Kortelahden pohjukka rauhoittuu veneliikenteeltä. Särkänniemen laaja pysäköintialue muuttuu uudisrakennusten alueeksi ja ranta varataan jalankululle ja oleskelulle. Yleissuunnitelmassa rantaan on ehdotettu järviluonnon kokemiseen tarkoitettua biotooppipuutarta, joka monipuolistaa alueen kasvillisuutta ja parhaimmillaan toimii myös opetusikäyttöä sekä mahdollisen Järviluontokeskuksen sisäntulopuistona. Puutarha liittyy osaksi Näsijärven rantareittiä, joka jatkuu esteettömänä kylpylärakennuksen takaa Näsinneulan edustalle ja kohti Sara Hildénin taidemuseota.

Uudelle Särkänniemen edusta-aukiolle sijoittuu hotelli- ja kylpylärakennusten saatto-, huoltoliikenne ja ajoyhteys aukion alla sijaitsevaan pysäköintihalliin. Edusta-aukio on suurimmaksi osaksi kansirakenteen päälle rakentuva ja suunnittelussa on huomioitu pysäköintihallin alustavat korkeus-asetat. Aukiota on jäsenneily istutussarekein huomioiden erilaiset liikennemuodot ja liikevirrat alueen läpi. Suurin osa kulkureiteistä on suunniteltu esteettömiksi.

1:1000

12 / 19

SÄRKÄNNIEMEN YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA
8.12.2020

MAISEMA-ARKKITEHTITOIMISTO
MAANLUMO

3.4 RANTAREITTI

Onkiniemen alue ja Sara Hildenin taidemuseo

Sara Hildenin taidemuseon pysäköintialueen reunarinteeseen on ehdotettu esteetöntä rantareittiä, joka asettuu rinnemaastoon hienovaraisesti. Reitti on ehdotettu rakennettavaksi teräs- tai puurakenteisena, olevaa maastoa ja puustoa kunnioittaen. Reitti nousee Koiramäen takaa rantakallion lakialueelle, josta avautuu laaja näkymä Näsijärvelle. Näköalapaikalta reitti jatkuu luontoa kunnioittaen Voimalan takaiseen suojeltuun metsään porrasyhteytenä. Esteetön reitti kiertää Trikootehtaan alueen.

Onkiniemen ja Trikootehtaan alueella tavoitteena on säilyttää mahdollisimman paljon nykyisen arvokkaan luontoalueen puustoa ja maastoa.

1:1000

13/19

SÄRKÄNNIEMEN YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA
8.12.2020

MAISEMA-ARKKITEHTITOIMISTO
MAANLUMO
WWW.MAANLUMO.FI

3.5 ONKINIEMI

1:1500

14 / 19

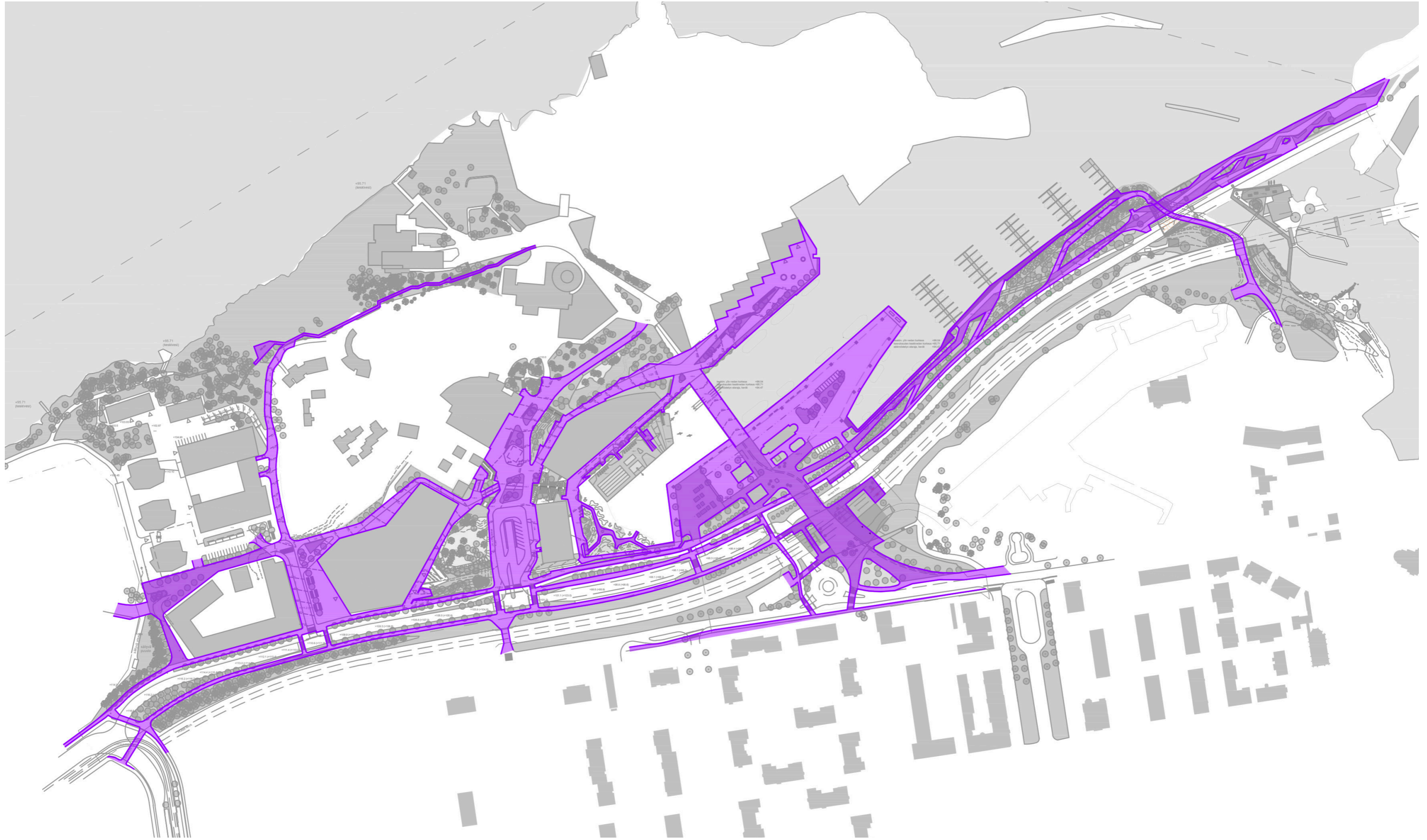
SÄRKÄNNIEMEN YMPÄRISTÖN YLEISSUUNNITELMA
8.12.2020

3.6 ESTEETTÖMYYS

Esteetön reitistö 1:3000

3.6 ESTEETTÖMYYS

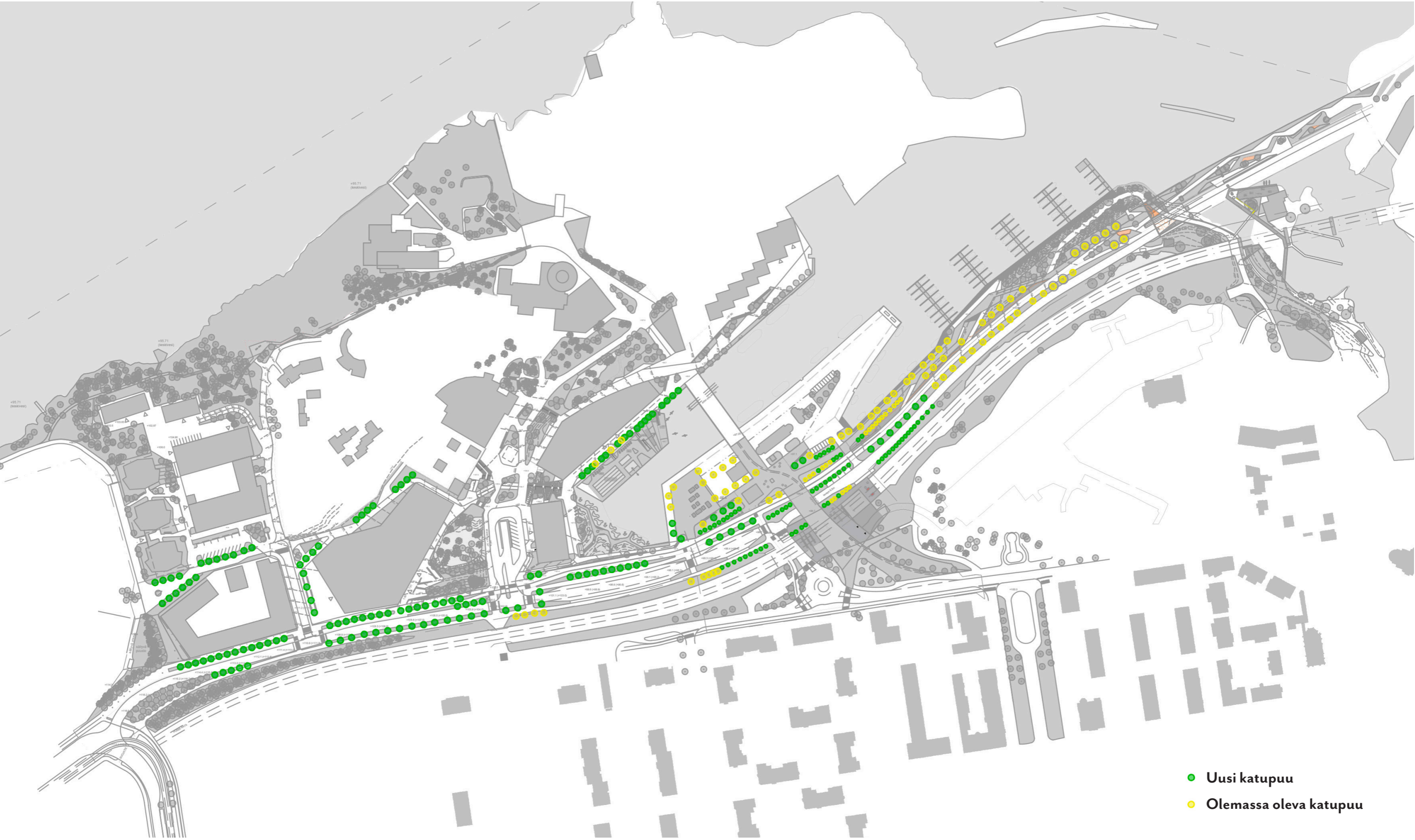
Esteetön kävely-ympäristö 1:3000

3.7 KASVILLISUUS - Säilyvät kasvillisuusalueet

Säilytettävät kasvillisuusalueet 1:3000

3.7 KASVILLISUUS - Katupuut

1:3000

- Uusi katupuu
- Olemassa oleva katupuu

4. LIITTEET

LIITE1: Särkänniemen ympäristön yleissuunnitelma A1 1:1500